

Småbilder ur lifvet : teckningar /

Segerstedt, Albrekt,

59 C Br.



N:o 96. Romat
Bihang till Nya Wermlands-Tidningen. *Sv*
(Bi)
o

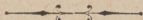
(Enligt Generalpoststyrelsens medgifvande.)

SMÅBILDER UR LIFVET.

TECKNINGAR

AF

ALBREKT SEGERSTEDT.



UTGIFNA AF VERMLANDS RÄNTE- OCH KAPITAL-
FÖRSÄKRINGSANSTALT.



KARLSTAD,

CARL KJELLIN & C:NI, 1879.

(NYA WERMLANDS-TIDNINGENS TRYCKERI).

23 s
det v
djup
det s
landtr
ten tr
omkri
och s
gräs o
På
Ivrlade
fjärle
sig mo
gassade
Ni
se en
«
brådt
«
«Det
mycke
«
får, so
mår de
sträckt
«
sporde
om det

I.

I skog och på fält växte blomma vid blomma, ty det var sommar, och solen sken så varmt från den djupblåa himmelen. Det var lif, det var rörelse och det surrade öfver alt. På fältet och åkern arbetade landtmannen, i skogen sjöngo foglarne, och hackspetten trummade på trädstammarne, så att det ljud vida omkring. Fjärilarne flögo från blomma till blomma och sögo honungssaft, och nere på marken bland gräs och mossor sprungo myrorna fram och åter.

På en af de största blommorna satt en fjäril och hvilade sig, ty han var mätt, och då slår sig all tid fjärilen i ro. Han klipte sakta med vingarne, vände sig mot solen, så att hon skulle skina på honom och gassade sig i solmaset. Å, det smakade så godt!

När han kom att titta ned på marken, fick han se en myra, som trafvade i väg mot stacken.

«Halloh dernere», ropade han, «du tyckes ha brådt du! Hvad står på?»

«Hvad som står på?» svarade myran förvånad. «Det är ju sommar och arbetstid vet jag. Det är mycket, som står på då, tycker jag».

«Du har då heller aldrig nå'n ro, springer och far, som det gälde lifvet! Nej, gör som jag: hvila ut, när du är mätt, eller roa dig med kamrater». Fjäriln sträckte med välbehag på benen och njöt af solskenet.

«Huru skulle det gå med vinterförrådet då», sporde myran. «En får nog sträfva och vara flitig, om det skall kunna bli något af, tänker jag».

«Vinterförråd», sade fjärilen gäckande. «Hvem bryr sig om att tänka på vintern midt i sommarn!»

«Men vinter blir det i alla fall», sade myran, «och den som då ej har något samladt, den får svälta och dö».

«Å, prat, sån't tänker ingen på», menade fjärilen, och slog myrans tal i vädret, som sådana ungdomar plåga göra. «Och hvad förslår för resten ditt arbete? Det du nu har med dig är ju så litet, att det knapt syns».

«Men när jag får samla en tusen sådane här korn, så syns det likväl», svarade myran, «och då räcker det både åt mig och andra».

«Tusen korn, å, en kan bli gråhårig för mindref», sade fjärilen och flög upp, ty nu fick han se en kamrat flyga förbi. Tumlande om hvarandra sväfvade de glada djuren upp i luften; men myran sträfvade i väg till sin stack. Kornet var visserligen litet, ja, så litet, att det knappast syntes. Men när korn blef lagdt till korn dag ut och dag in, så blef det en försvarlig hög till sist. —

Och det tog slut på solskensdagarne, hösten kom med vintern i spåren. Blåsten for fram öfver jorden, träden böjde sig suckande, löfven hvirflade omkring, och blommorna vissnade bort. Alt kortare blefvo dagarne, alt strängare kölden, och de tusende sinom tusende varelser, som under sommaren svärmat omkring i solskenet, funno nu på marken intet att föda sig med.

På matta vingar sväfvade fjärilen kring bland skogens buskar och träd. Hungern plågade honom, men ingenstädes fans en blomma, ur hvars kalk han kunde suga. Han föll ned på marken och dog.

Men inne i stacken satt myran. Hon hade arbetat ihärdigt sommaren igenom, och därför var för-
rådshuset fullt. Utan fruktan kunde hon nu afvakta
snön och den stränga kölden, ty hon hade arbetat
och sparat medan dagen var.

Och detta var hela historien!

II.

Sjötorp låg, som man hör på namnet, strax invid sjön, med utsigt öfver dess många uddar och holmar. Den lilla stugan hade således fått ett vackert läge, och detta förhöjdes ännu mera genom den trefnad, som der synbarligen herrskade, så inom som utom hus. Marken rundt omkring bostaden var uppbruten och förvandlad till en liten täppa, der potatis och ärter tillsammans med andra köksväxter sköto upp så frodigt, att det kunnat väcka en trädgårdsmästares afund. Syrenbuskarne, som stodo vid trappan, voro öfversållade med gredelina blomklasar, och de små nysatta fruktträden voro höljda liksom i en hvit slöja, som bestod af doftande blommor. På den lilla rundelen nedanför fönstret sköto löfkojorna och resedorna friska, starka skott och lofvade att, när tiden var inne, gifva sitt bidrag till platsens försköning. På trappan satt katten och spann, seende med halfslutna ögon upp mot svalboet under takfoten, der svalmamma qvittrade och dit svalpappa då och då kom med välfägnad.

Det var så tyst utom och tyst inne i stugan. Blott vindens susande i den närliggande skogen och foglarnes sång afbröto stillheten.

Nu kom den unge husbonden på stället, gående upp för stigen, som ledde från sjöstranden till stugan. Hans steg voro lätta och man kunde se att han ville undvika alt buller. Tyst steg han in och stannade ett ögonblick vid dörren. Då gick en ljusning öfver hans ansigte, han log, nickade gladt och gick

på tå fram till sängen, på hvilken en ung, blek qvinn
na hvilade.

«Hur är det med dig?» Han tog sakta hennes
hand i sin och satte sig försigtigt på sängkanten.

«Gud ske lof, bra nog», svarade hon gladt, fast-
än rösten ljöd matt. »Titta på lillen, han har sof-
vit så länge!»

Mannen reste sig upp, och lutade sig öfver en
annan bädd, en liten en, som var bäddad i vaggan.
Der hvilade det unga folkets nyfödda barn, det för-
sta, med hvilket de blifvit välsignade. Det var för
dess skull, eller rättare för moderns, som det var så
tyst inom och utom stugan. Men tystnaden var icke
ängslande, icke sorgsen, ty ingen fara, hvarken för
moder eller barn, var för handen. Man log och skäm-
tade, men det skedde med låg röst, för att ej mat-
ta och trötta.

Den lille sof fortfarande med milda och lugna
andedrag. Det skulle så vara, sade mormodern, som
sysslade derinne, och då blefvo far och mor lugna.

Mannen satte sig åter på sängkanten, sedan han
blifvit förbjuden att vidröra och derigenom väcka
den lille.

Det blef nu tal om, hvad namn sonen skulle få.
Hvar och en af makarne ville hedra den andre, och
gifva namn efter dess släkt. Den lilla vänskapliga
striden bilades af mormodern, som förklarade:

«Han skall heta Ola Gustaf, så har han namn ef-
ter både fars och mors far!»

Som det rådet var godt och klokt, fattades beslu-
tet derefter.

«Då skola vi ock kalla honom Ola-Gustaf, sade

modern, men nämnas vid namnet fick han ej förr, än dopet skett, ty det skall ej betyda godt, om den o-döpte har namn.

«Och nu», mannen tog sin mössa, «nu går jag till presten för att få det uppskrifvet». Han nickade åt de innevarande och gick. Då han kom bort på stigen i björkhagen, der denne vek om bergkullen, så att man ej kunde se stugan längre, vände han sig om. Den lilla byggningen, inbäddad mellan gröna träd och blommor var, tyckte han, så lik ett fågelbo i en vacker skogsbacke.

Denna föreställning stod så lifligt för honom, att han tänkte derpå ännu, då han steg in i prestens kammare.

«Å, se Bengt», sade presten. «Är du här! Du har åtminstone intet ledsamt ärende, kan jag se. Du ser så glad ut».

«Nej, det har jag då inte. Det är så», han svängde omkring med mössan, «att vi fått smätt folk derhemma hos oss».

«Så, nå det var roligt. Lycka till!» Presten skakade hand med Bengt. «Och bra må de, både mor och den lille?»

«Jo, tackar så mycket som frågar! Och en regal och stor pojke är det, skall pastorn se», fortsatte Bengt, och såg helt stolt ut.

Och nu skrefs det upp, som vanligt i böckerna. Bengt gick ej hem strax, ty pastorn var som vanligt glad och språksam, och frågade efter både ett och annat i Bengts hem,

«Ja», sade denne senare, «jag tyckte, vet pastorn, att stuga och alt ihop var alldeles lik ett fågelbo».

«Deri har du nog rätt», samtyckte pastorn, «helst nu, när det fins en liten hjälplös unge i boet».

«Men det är dock mycken skilnad mellan fågelungen och människobarnet, som du vet; och en skilnad kom jag nu att särskildt tänka på. Gud föder och kläder fågelungen, utan att denne behöfver hafva något bekymmer och arbete. Men människobarnet får sträfva sig fram under många svårigheter, och Gud hjälper ej detsamma så, som han hjälper fågeln, förty människan har fått högre förnuft, och får därför reda sig mera på egen hand. Detta kan vara allvarligt nog att tänka på för föräldrar».

Bengt var allvarsam. «Ja», sade han, «jag har nog tänkt derpå, men när en är fattig, så får en befalla alt i Guds hand, och en kan intet bjuda till på annat sätt, än att arbeta, så mycket en förmår».

«Det är nog sant, att en får befalla Herranom sin väg, men bjuda till och verkligen göra något för barnens bästa, det kan äfven den fattige göra, och du också Bengt, du kan skaffa det en god styfver tills det blir fullvuxet eller också, om du vill, ett årligt underhåll till den tid, då människan ej mer börkar arbeta».

«Kan jag?» frågade Bengt och såg helt förvånad ut. «Jag förstår ej rätt, huru herr pastorn menar», «Har du hört talas om någon inrättning, som kallas liffränteanstalt?»

«Ja, nog har jag hört ett tocket namn, men intet vet jag något om den, intet».

«Jo, en sådan anstalt fins här i länet. Om du i den sätter in fem kronor, så släpper socknen till lika mycket; det blir tio kronor. Sätta vi nu in dessa

tio kronor, så får pojken, när han blir 55 år, 40 kronor om året så länge han lefver.

«Så, säger pastorn det, men det är allt fasligt lång tid dit, sade Bengt och strök sig om hakan.

«Ja, vi tycka så, men om han får lefva, så kommer det året ock, eller hur?»

«Jo, det förstås, men . . .»

«Och vid de åren börja krafterna att slappas, arbetsförmågan att minska. Då kan det vara godt att ha hjälpen, och den som har en sådan inkomst välsignar de föräldrar, som skaffat honom den. Ingen kan taga bort en sådan hjälp, och i nödens stund är den god att ha.»

«Ja, det förstås.»

«Och så veta vi, att den ena styfvern brukar draga den andra till sig. Den, som vet att han något har, vill ofta spara, så att han får mera. När son din växer upp, så blir kanske den lilla insatsen ett medel att sporra honom till att samla mera. Så brukar det vara, det veta vi ju. Tycker du inte, att du borde göra något för barnet, som vår Herre gifvit er och som är er så kärt?»

«Det skulle en nog vilja, men se det är nu tocken ena tider, att en får vända på hvarenda styfver.»

«Tänker du ej att hos er hafva något folk den dag, då barnet blifver kristnadt?» frågade pastorn,

«Jo», svarade Bengt, «det ha vi alt tänkt på.»

«Och de skola väl fågnas eller hur? Jo, det kan jag nog veta. Och tror du ej, att den trakteringen går till fyra, fem kronor?»

Bengt såg något förlägen ned på golfvvet, ty han fann, hvart pastorn skulle vända talet, men han svarade intet härå.

«Hör nu Bengt», pastorn tog hans hand, «nog gjorde du barnet er't större tjenst, nog vore det en Gudi behagligare gerning, om du satte in dessa penningar för den lilles räkning. Gör det du, Bengt, jag råder dig dertill, jag beder å barnets vägnar derom!»

«Ja, jag ser nog att pastorn har rätt, men innan jag nu använder penningarne så, så vill jag först tala med dem om'et derhemma!»

«Det skall du visst göra», sade pastorn. «Tag du Karin till råds, hon är klok och förständig. Helsa henne från mig du och säg, att jag tror henne vara en god moder. Hon var en gång det bästa af läsbarnen. Men kom nu igen i morgon. Glöm ej att lägga fram skälen!»

Det gick kanske ej så lätt att öfvertyga qvinnorna om lifrånstaltens nytta, och att det var bättre att sätta in penningarne der, än att använda dem till kristningskalas. Men huru Bengt talade, så lyckades han till slut och så väl Karin som mor-mor blefvo belåtna, då de insågo, att det var till barnets bästa, som de nu gjorde en försakelse.

Bengt var glad till sinnes, när han kom åter till prestgården; han hade ju vunnit en liten seger både öfver sig sjelf och andra och fattat ett godt, välsignelsebringande beslut.

«Jag kan se på dig», sade presten, «att du fattat ett godt beslut och att Karin är med derom.»

«Ja», svarade Bengt, «så är det; och vi sätta nu in pengarne på den der lifrånstalten, som pastorn talte om. Men det skulle alt vara roligt att få veta litet mer om den der inrättningen och få reda på,

huru pengarne kunna växa så der mycket, som pastor talade om.

«Det skall du visst få det», sade presten. «Här har du det tryckt!» Han lemnade så Bengt en liten bok med underrättelser om saken, och boken innehöll stadgarne för ränte- och kapitalförsäkringsanstalten.

Det
På Håll
ofta in
grar de
stulle
och på
det nu
de ej
ty flere
ligen g
ty h
på san
med ty
riätt. v
stort
så my
L
större
tyckte
arne.
sparad
botmer
hvilken
Me
folk sö
rummet
ett par
han nu
men. I

III.

Det var den tiden på året, då folk söker sig tjenst. På Hallgården voro ett par platser lediga, hvilket ej ofta inträffade, ty folket stannade vanligen länge kvar derstädes. Men det år, som här är i fråga, skulle tvänne af tjenarne gifta sig med hvarandra, och på hösten öfvertaga ett torp, och efter dem var det nu två ledigheter. Husbonden på gården behöfde ej vara ifrig, att han skulle blifva utan tjenare, ty flere hade redan anmält sig. Hallgården hade nemligen godt rykte om sig också bland tjenstefolket, ty husbonden och matmodern voro beskedliga på samma gång de voro ordningssamma och noga med tjenarne, att dessa både skulle göra rätt och få rätt. Sådant sätta slarfviga drängar och pigor ej stort värde på, men de ordningssamme och duglige så mycket mer.

Lönerna, som lemnades här, voro visserligen ej större, än de, som fingos på andra håll; men det tycktes vara mer drygsel, som man säger, med styfvarne. Derföre hade också en hvar af folket här en sparad penning, och när man bara fått litet på kistbotten, så växer och växer det på ett sätt, att den, hvilken aldrig lagt ihop något, ej kan begripa det.

Men nu var det, som sagdt, den tid på året, då folk söker tjenst. En ung karl stod också inne i rummet hos husbonden och matmodern. Karlen var ett par och tjugo år, såg stark och hurtig ut, fast han nu var litet förlägen och tummade på mösskärmen. Han fick också aflägga examen och redogöra

för, hvad han kunde och icke kunde, samt hvad han gjort hittills och hvar han haft tjenst. Det tycktes som om han icke så illa behagade Nils Hansson, Hallgårdens egare, ty denne såg helt belåten ut.

«Nå min käre Sven», sade han, «du har väl lagt ihop något utaf lönen, när du haft tjenst i flere år?»

Den tilltalade såg ned mot golfvet, vred omkring mössan ett par hvarf och tog sig förlågen bakom örat, innan han kom sig för att svara, och då blef till sist svaret ett långdraget «Ne . . . ej».

«Det var dumt det, men felet kan hjälpas ännu. Annars kan ungt folk aldrig börja spara för tidigt, skall jag säga dig, och när man söker tjenst, är det en god rekommendation att kunna säga, att en lagt litet å sido».

Man började nu tala om lön och städsel, och kom snart öfverens.

«Men lön får du ej hel och hållen ut», sade Nils Hansson. «Vi taga utaf 18 kronor årligen och sätta in dem i lifränteanstalten».

Sven såg något lång ut i synen och funderade. «Det blir alt mycke, som går af det», sade han betänksamt.

«Men icke för mycket, Sven, inte för mycket», sade Hansson. «Du kan nog spara in så mycket och ändå taga dig fram. Tror du ej det? Försök, så skall du få se, att det går mycket lättare än du tror».

Sven var tveksam ännu. «Nå, hur mycket blir då det der med tiden», frågade han litet nyfiken.

«Jo, om du håller på dermed i tio år, det vill säga tills du blir trettiofem år omkring, så får du, när du blir femtiofem år gammal, tusen kronor kon-

tant eller också hundra kronor om året, så länge du lefver, och då har du sjelf gifvit ut blott 180 kronor. Och vill du fortsätta dermed tills du fyller femtiofem år, så har du 1,750 kronor att få. Då kan du få dig eget tak öfver hufvudet om du så vill».

«Kunde en då inte få sätta in litet mindre, och hålla på längre tid», frågade Sven.

«Jo, det går nog också för sig. Du får vid femtiofem år 1,000 kronor på en gång, eller 100 kronor om året, om du i femton år insätter årligen 14 kr. eller i 20 år 12 kr. eller i 25 år 11 kr. eller i 30 år 10 kr».

«Ja, se då vore det kanske bäst, att jag satte in litet mindre och hölle på några år till», menade Sven.

«Visserligen ja, om du ej kunde komma ut med den större summan», sade Hansson. «Men nu kan du nog lägga af en aderton kronor, om du bara riktigt vill, och det är bäst att smida, medan jernet är varmt. Om några år är du kanske gift och har barn till eller kanske står du ej ut med arbete som nu, ingen vet, hvad som kan hända. Då är det godt att hafva sparat medan tiden är. Det är ingenting, som hindrar dig att sedan fortsätta med insatserna, om de ock blifva mindre än nu. — Nå, du går in på mitt förslag, ser jag?»

«Ja, nå ja, det är väl bäst så», svarade Sven efter en stunds betänkande.

«Nå, det var då att tala som en förständig karl», sade Nils Hansson. «Du skall sanna mina ord, att du aldrig ångrar dig».

Och så var saken uppgjord. Sven stod sig lika väl, ja mycket bättre, trots afdraget på lönen, än

drängarne i granngården, som ej satte in något på
«anstalten», som de kallade förutnämnde inrättning.
Ja när han började på att hushålla rätt förståndigt,
blef det, oaktadt insatserna, dock några kronor öf-
ver om året, och när tiden kom, att han skulle få
eget bo, fick han ett vackert sådant, och det utan
att sätta sig i skuld för ett öre. Och dertill hade
han att vänta en god hjälp för ålderdomen också.

«Ja ser du, Sven», sade Nils Hansson, hos hvil-
ken han fortfarande var i tjenst, «ser du, styfrarne
dra hvarandra. Har man fått en riktigt, så komma
fler efter. Hela konsten är att börja».

IV.

«Schu-ju, schu-ju, schu-ju», lät det i stugan. Det var en hyfvel förstas, som talade; han har ett sådant språk, och fast det ej är så mycket förstånd i ljudet, så verkar dock hyfvelns tal mycket bättre, än många människors myckna ord. Och den här hyfveln, som här var i fråga, gjorde godt skäl för sig; efter kommer yx, såg och en hel mängd andra verktyg, hvad de alla heta, och så blef plankstycket inom kort en dugtig dragkista, en bekväm stol eller ett annat bohagsting. Det var husbonden och drängen på stället, som åstadkommo dessa märkliga förvandlingar af plankorna under vinterqvällarne, då intet kunde uträttas vid gårdsbruket. Förtjensten blef visst inte så stor, men det blef all tid något, och bestämdt var det bättre för själ och kropp än att ligga och dra sig i sängen.

Qvinnfolken fingo ej heller sitta sysslolösa. Spinnrocken surrade, kardstolen skrapade, men öfver alla dessa ljud hördes dock Johans, yngste sonens röst; han läste högt ur en bok om gamle kung Gösta, huru han dref det utländska sällskapet på porten och skaffade ordning och skick i land och rike.

«Så skall det låta i en stuga om vinterqvällen», sade församlingens skollärare, som just nu steg in genom dörren. «Guds frid härinne!»

«Guds frid igen» lät det till svar och mor sjelf satte fram en stol nära till eldstaden, att gästen skulle få värma sig, ty det var kallt ute, så det smälde i knutarne, som man säger.

«Nå, frågade skolläraren, sedan väderleken var affärdad med några ord, «hur går det med snickeriet? Du förtjenar väl något på det ändå?»

«Å ja, visst blir det nå'n styfver till aflägga», svarade husbonden. «Inte är det mycket, men en kan alltid skaffa sig ett och annat, som en inte kunde få annars. Så räcker det åtminstone till middagssupen året om, hvad jag knogar ihop här vid bänken».

«Hur». Bränvin var inte lärarens sak. «Och om du nu inte kunde förtjena på detta sätt, lade du då bort aptitsupen?»

«Jag vet just inte det. Du vet nog, att jag aldrig tar för mycket. Men nog skulle jag kunna lägga bort det alltid. Det var en lång tid, som jag tyckte mig inte ha råd, och då smakade jag aldrig starka saker. Men nu tycker jag det kan gå för sig för det kostar så litet».

«Litet», svarade skolläraren. «Ja, det kan nog tyckas så det, men det blir inte så litet ändå, som du tror. Vi skola räkna efter. Vi anta att supen står bara i fem öre; det går den nog till. Låter man då bli den, så har man fem öres besparing på dagen. Det gör på året 18,25. Det är ändå ej så litet. Du är nu trettiofem år. Hölle du nu på med det i tjugoo år, så hade du antingen supit upp eller sparat 365 kronor, och det är ju inte så litet. Hade du då, som ju hvarje klok karl gör, satt in penningarne i en sparbank och fått fem proc., samt vid hvarje års slut satt in räntan, så hade du haft, ja låt mig se!» Han tog ett papper och räknade en god stund. Åhörarne hade upphört med arbetet och sågo alla på skolläraren, ty den summa, hvartill de små utgifter-

na stego, syntes dem förvånansvärd. De hade ej kommit att tänka på det förut.

«Om en stund hade skolläraren räknat ut det.

«Det utgör för tjugo år, med ränta på ränta 633 kronor 63 öre», sade han.

«Det var inte lite det!» utbrast husbonden. «Men är det möjligt, att det går till så mycket?»

«Jo, det är säkert, jag har räknat ut det här. Små besparingar växa otroligt. Det är med dem, som med en liten snöboll, som man rullar fram i mjuk snö, det växer vid hvarje minut, och till sist blifver det så stort att en blir förvånad och knapt tror sina ögon. Men det fins ett sätt att få besparingen än större, och det är att sätta in den på lifränteanstalten. Sätter du under tjugo år der in dessa 18 kronor om året så har du om tjugo år öfver 750 kronor att få. Ökar man insättningen till 24 kronor om året, så får man vid nämnda tid fullt 1,000 kronor på en gång eller 100 kronor om året så länge en lefver, om det är för en 35-årig karl, som insättningen är gjord, och 90 kronor, om det är en lika gammal kvinna. Hvarför en kvinna får mindre är att hon i allmänhet lefver längre än mannen, och således längre får ut pensionen».

«Nå», fortfor skolläraren, «hur mången skulle icke kunna utan för stor afsaknad, göra en sådan insats? Om folk ville, som Ni här gör, taga för sig något nyttigt under vinterqvällarne, så skulle de så lätt kunna tjena ihop en tjugo, tjugofem kronor extra om året; det är ju ej mycket tilltaget? Och om nu detta sedan insattes i lifränteanstalten, der penningarne stå lika säkert, ja säkrare än på något

annat ställe, så skulle det till ålderns dagar bli en summa, som vore ovärderlig att hafva, och man fin- ge den så godt som till skänks, då man ju fått stör- re delen genom räntevinst. Tycker du ej, att du borde göra på så vis?»

Bonden funderade ett ögonblick. Derpå gaf han skolläraren handen. «Tack skall du ha», svarade han, «det var ett klokt förslag och jag skall följa det. All tid kan en, om en bara vill riktigt, få ihop några styfver. Jag skall lägga bort supen, för det är bättre att göra så och få tusen kronor, än att ta honom och få intet. Ja, jag skall sätta in på den der lifrånstalten.

V.

Det led mot jultiden, barnens och ungdomens gladdaste högtid. Man började räkna: «I dag är det da'n, som är da'n, som är da'n för den store doppareda'n». Säger man: «I dag åtta dagar till är julafton» så låter det, som vore det så lång tid till nämnda dag, men räknar man på förstnämnda sätt, som barnen göra, då låter det som julafton vore helt nära, och att så är, deruti ligger också en fröjd, och det icke den minsta.

Fullt af folk var det inne i staden, som vanligt denna tid, då en hvar köper hem, hvad kassan tål, och ändå litet till, som kanske visar sig på räkningen, som kommer strax på nyåret. Men nu tänker man icke så noga derpå. Med «notan» i hand löper far och mor ur den ena butiken i den andra och ju närmare det lider mot qvällen, dess större blir brådskan.

I många fall är det barnen, som man först tänker på. Det är ju deras högtid först och främst, och då vill man så gerna se dem glada. Det går ej till så litet de gåfvor som sålunda upphandlas.

«Ja, nu skola vi till Bodin och köpa något åt barnen», sade en äldre välmående man, att döma efter det yttre åtminstone. Så var han ock, ty han hade en betydlig landtegendom. För öfrigt var hans namn Johansson; vi tro oss kunna nämna det utan att gå grannlagenheten för när, ty familjen Johansson är så talrik, att ingen skall kunna känna igen hvarken den ifrågavarande mannen eller hans fru, som var med gubben till staden.

«Ja, barnen få vi visst inte glömma», svarade fru frun härtill.

«Julklapparne gå visst ej af för så litet, men»

«Jaså herrskapet skall ut och köpa julklapp», yttrade en glad stämma. «Förlåt, jag borde väl hälsat först. Hur står det till?» Han skakade hjertligt handen med dem båda, det var gamla vänner.

«Jo, så är det, julklapp skall det vankas», sade herrn från landet, «och du bror Ålund, kom just i grefvens stund för att hjälpa oss välja. Du är stadsbo och känner till allt här bättre än vi landtbor. Kom nu med, så är du hederlig».

«Ja det vore alt för snält gjordt af kamrern», sade frun.

«Må ske då och det så gerna. Men jag fruktat att herrskapet har alt för stor tillit till mitt omdöme. Dock får jag väl trösta mig med, att jag blott är rådgifvare, och att herrskapet förkastar eller antager mina råd, alt efter som bäst synes!»

Och så steg man nu in uti den omtalade butiken, der det stora valet skulle ske. Barnens antal och ålder var kamrern bekant förut, hvadan valet ej föll sig så svårt. Kamrerns val var snart gjordt. Det omfattade blott ett par saker åt hvar och en af de unga, billiga saker för öfrigt.

«Se der», sade han leende, «är nu mitt förslag. Huru behagar det?»

«Jo», sade frun, litet förlägen, «det är nog bra. Men tycker ej kamrern och du, min gubbe med, att det är bra litet? Kanske blifva ej barnen nöjda?»

«Och tror fru Johansson, invände kamrern med

sitt vänliga leende, «att förnöjsamheten och glädjen tillväxer med gåfvornas antal och pris? Nej, tro inte det! Gif barnen litet och enkla saker, och nöjet skall tvärt om blifva så mycket större. Nu för tiden slösar man med julklapp, men männe barnen äro lyckligare för det? Lyste ej glädjen lika klar, ja klarare, ur våra ögon, då vi voro barn, fastän de julgåfvor, vi fingo, voro både få och obetydliga? Nej, skäm ej bort barnen genom för många skänker. Lär dem fröjdas öfver litet, och de skola blifva lyckligare!»

Kamrern talade med värme och öfvertygelse, och därför gjorde hans ord också intryck. Ja, folket i boden skockade sig omkring till och med för att höra på.

«Men», frun såg på sin man, «vi hade tänkt använda litet mera penningar än hvad detta går till och därför tror jag»

«Förlåt, att jag afbryter. Har herrskapet tänkt så? Tillåt mig då göra ett förslag, ehuru detta kanske kommer att taga med ännu några kronor ur kassan. Det är nog vackert att vilja glädja sina kära små, men ännu bättre är det att göra något, som de ha godt af i framtiden, och det går lätt för sig. Gör en insättning för en hvar af dem i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten, och gif dem en insättningsbok till julklapp. Det är den bästa julklapp de kunna få.»

«Kanske har du rätt i det», sade mannen och såg på sin hustru. «Hvad säger du Edla om det förslaget?»

«Det kanske nog är godt», svarade frun, «men vi hafva ju, Gudi lof så pass mycket, att barnen, om de äro arbetsamma, kunna taga sig fram.»

«Det är visst sannt», svarade kamrern, «men ingen vet, hvad som kan hända i framtiden. Men få de sig försäkrade en summa eller en lifränta ur denna anstalt, så hafva de dock något, som de ej kunna gå förlustiga af».

«Nå ja, Edla, bror Ålund har alt rätt. Tycker du inte det? Vi köpa de här småsakerna; glädjen blir ej mindre för det att gåfvorna äro små. Men dertill lägga vi en insättningsbok för hvardera barnet. En liten summa, insatt der i anstalten, växer otroligt, det har jag hört. Och kanske denna lilla grundplåt blir en läromästare i sparsamhet och ordentlighet. Nästa jul om vi lefva, kunna vi öka på det».

«Som du vill då, det är nog det bästa», svarade fru, och dermed var saken afgjord.

«Ja, det var rätt», tillade kamrern. «Om alla ville göra så, gifva billiga och få leksaker och i stället för de många och dyra göra en insättning i ränteanstalten. Barnglädjen skulle ej lida deraf, mer än ålderns dagar för mången blifva ljusare, än hvad nu är fallet».

VI.

Måns Bryntesson var en förmögen bonde, som skötte sig väl och tänkte på både ett och annat. I synnerhet var han mån om barnens bästa. Dessa hans barn voro blott två, en gosse och en flicka. Det var på den tiden lifrånstexterna först kommo upp. I en sådan satte han in hvarje år en summa, visserligen icke så mycket, men det skulle ändå bli litet med tiden.

«Hvad plottrar och bråkar du med det der för», sade en af hans grannar. «Du är ju rika karlen vet jag, och inte behöfva barnena dina de der besparingarne. Son din blir stor och stark och slår sig nog fram och flickan blir gift med en förmögen karl, förstås».

«Det är bara vår Herre, som råder för framtiden», svarade Måns, «och ingen vet, huru det kan gå. Men det vet jag, att om barnen ha en sparad styfver på den der anstalten, så ha de något, som ingen kan ta ifrån dem. Hvad det nu sen anbelangar, att flickan skall bli gift, så är det ju så, att inte alla bli det. Fråga faster i Sörgåln om den saken; hon har varit en präktig tös i sin dar, men inte blifvit gift ändå. «De bästa få gå der de', säger hon» — både Måns och grannen skrattade — «och hon skall väl förstå sig på saken».

Det var ej första gången Måns var utsatt för dylika försökelse, om vi så få kalla dem; men han stod orubbligt emot och sparade för barnen som förut.

Åren gingo. Då kom på en gång en svår tid med hänsyn till penningeförhållandena. Dylika tider komma då och då, med vissa mellanrum, och huru de kunna draga äfven förståndigt folk i ofärd, det veta vi nog litet hvar. Tillika med dessa svårigheter kommo ock ett par missväxtår och stor dödlighet bland kreaturen. Detta hade till följd, att flere bönder i den trakt, der Måns bodde, fingo stryka på foten, som man säger. Måns gjorde stora förluster, men hade ändå något kvar, och kunde måhända tagit upp sig igen, om ej en ny olycka stött till. Den som hade kommunens kassor om hand hade invecklat sig i en hel hop affärer, som slog illa ut, och med dennes fall följde äfven hans. Ty kassorna, för hvilka också Måns stod i ansvar, ströko med. Det måste betalas, men när det var gjordt, då stod Måns på bar backe. Sorgen, eller hvad det nu var, bragte Måns på sjuksängen, och den lemnade han ej förr än en annan lugnare bädd mottog honom, nämligen grafven, der hustrun ett par år förut funnit sin fristad.

Jag lemnade vid denna tid trakten, och såg den ej åter på många år. När jag kom åter och reste förbi Skotteby, Bryntessons förra gård, kom jag att tänka på honom. Hästen skulle beta här, och jag steg ur vagnen. Ett litet stycke från vägen låg en stuga, dit jag ingick för att höra något om dem, jag fordom kände i bygden.

Det såg mycket renligt och fint ut härinne, och surrandet af en spinnrock gjorde trefnaden också hörbar. Dörren stod öppen, och då jag steg öfver tröskeln, vände sig spinnerskan om. Hennes anletsdrag uppväckte ett minne hos mig.

«Är det ej Karin Månsdotter», frågade jag, «Måns Bryntessons dotter?»

«Jo», svarade hon vänligt, och såg frågande på mig. «Men jag vet inte»

«Det är inte underligt», svarade jag, att inte Karin minnes mig. Åren förändra oss nog». Jag omtalade nu, hvem jag var, och vi började tala om gamla tider.

«Karin tycks ha det bra», sade jag, och såg mig omkring i den trefliga stugan.

«Ja, Gud vare lof», sade hon. «Det var så, som herrn nog minns, att det blef slut för far. Men som lyckan var, hade han all tid tänkt på oss och satt in litet hvarje år i den der ränteanstalten, och det är förunderligt, hvad penningar der växa fort. Fast insatserna voro så små, så blef det likväl så mycket, att jag nu har etthundra femtio kronor om året, och då jag kan förtjena litet dertill, så har jag bergning till döddagar utan stora bekymmer. Ja, Gud välsigne far, som all tid tänkte på oss. Hade han ej så gjort, hade väl fattigstugan till sist blifvit min bostad.» Hon höll handen för ansigtet och då hon åter såg upp, glänste ett par tårar i hennes ögon.

Och hvilken skönare belöning kan falla på den dödes mull, än barnens tacksamhetstårar.

Jag frågade efter brodern. Äfven han redde sig godt, tack vare också det kapital, som fadern under de goda dagarne samlat åt honom.

Vi hade nog haft mycket att språka om, men skjutsgossen steg nu in och omtalade, att Brunte var «så omissnöjder på att vänta längre», och vi måste i väg, om han, pojken, skulle hinna hem före qvällen.

VII.

☉ Och nu, käre läsare, hvad har varit meningen med dessa rader? Du förstår det nog! De hafva velat fästa din uppmärksamhet på den inrättning, som under namnet Vermlands ränte- och kapitalförsäkringsanstalt uppstått i vårt landskap. Sedan du nu fått se, huru den kan verka, hoppas jag, att att du skall genom dess stadgar och de uppställda tabellerna göra dig fullt förtrolig dermed. Och sedan så skett, sök då att begagna anstalten, så skall han, med Guds hjälp, skaffa dig och, om du är hufvader eller husmoder, de dina en ålderdom, fri från ett af de svåraste bekymmer: bekymret om dagligt bröd.

«Den, som vill hjälpa sig sjelf, honom hjälper Gud».

Underrättelser om Vermlands ränte- och kapitalförsäkringsanstalt.

Denna anstalt, hvars reglemente är af Kongl. Maj:t fastställt den 30 maj 1879, har till ändamål att mottaga små besparingar, för att göra dessa fruktbarande, dels genom upplupna räntor, dels genom arfsvinst efter aflidna delegare. Af de sålunda förkofrade medlen bildas antingen, alt efter insättarens önskan, det största möjliga kapital att lyfta vid en viss förut uppgifven ålder, eller ock den största möjliga lifränta, som delegaren har att från och med det år, under hvilket han fyllt 56 år, under hela sin återstående lifstid årligen uppbära. Medlen kunna också få lyftas före den sålunda bestämda tiden, i händelse detta genom iråkad sjukdom eller andra omständigheter göres önskligt.

Dör den person, för hvilken insatsen är gjord, återbetalas de gjorda insatserna. Dessa insatser få ej, vare sig de äro gjorda för beredande af kapital eller lifränta, tagas i mät för skuld eller besväras med införsel. Insättaren är således, om han får leva, hvad som än må hända, försäkrad om eganderätten till de gjorda besparingarne.

Hvarje insättare erhåller en bok, deri de gjorda insatserna utsättas och qvitteras; för hvarje gång ny insats göres, qvitteras detta i nämnda försäkringsbok. Minsta insatsen som får göras vid inträde i anstalten är fem kronor; nya insättningar få sedan göras dock ej till mindre belopp än en krona.

För att för insättarne så mycket som möjligt

lindra besväret, är meningen att i hvarje församling inrätta en komité, som mottager insättningarna och insänder desamma till hufvudkontoret i Karlstad, der styrelsen har sitt säte. Denna styrelse utgöres af nio personer, som äro *ansvariga för medlens förvaltning*. Under de 3 första åren står anstalten under landstingets vård, och tillsätter då denna myndighet styrelsen; men efter denna tids förlopp öfvertaga delegarne anstaltens vård, som de utöfva genom den årligen sammanträdande bolagsstämman.

Närmare och fullständigare underrättelser om inrättningen erhållas genom reglementet, som tillhandahålles af sockenkomitéernas ordförande. Genom dem kunna ock tabeller fås, som visa huru medlen växa. Ett kort utdrag ur dessa tabeller meddelas å följande sidor.

Sannolika kapitalbehållningen för en insats af 1 krona. För Mankön. Räntefoten 6 proc.

År till inträdet.	Vid 40 år.	Vid 45 år.	Vid 50 år.	Vid 55 år.
0	12,7469	18,0622	25,7726	38,2996
1	11,7488	16,6433	23,7242	35,2696
2	10,9476	15,5044	22,0800	32,8376
3	10,2289	14,4826	20,6049	30,6557
4	9,5724	13,5494	19,2577	28,6630
5	8,9677	12,6899	18,2168	26,8274
6	8,4075	11,8934	17,0669	25,1266
7	7,8859	11,1519	15,9966	23,5434
8	7,3992	10,4600	14,9977	22,0659
9	6,9439	9,8128	14,0634	20,6838
10	6,5175	9,2066	13,1882	19,3893
13	5,3900	7,6038	10,8743	15,9666
16	4,4555	6,2754	8,9566	13,1300
19	3,6807	5,1739	7,3664	10,7779
22	3,0404	4,2637	6,0523	8,8341
25	2,5134	3,5145	4,9708	7,2344
28	2,0804	2,8889	4,0820	5,9197
31	1,7246	2,3832	3,3520	4,8399
34	1,4339	1,9684	2,7532	3,9542
37	1,1950	1,6288	2,2629	3,2288
40	1,0000	1,3515	1,8626	2,6368
43	—	1,1260	1,5371	2,1553
46	—	—	1,2734	1,7653
49	—	—	1,0610	1,4511
52	—	—	—	1,1995
55	—	—	—	1,0000

Sannolika kapitalbehållningen för en insats af 1 krona. För Qvinkön. Räntefoten 6 proc.

Fyllda lef- nadsår vid inträdet.	Vid 40 år.	Vid 54 år.	Vid 50 år.	Vid 55 år.
0	12,4061	16,3968	24,5638	35,2851
1	11,4677	15,0764	22,6946	32,5935
2	10,6959	14,9905	21,1572	30,3798
3	10,0011	14,0131	19,7734	28,3873
4	9 3654	13,1187	18,5072	26,5640
5	8,7795	12,2944	17,3402	24,8835
6	8,2360	11,5297	16,2577	23,3248
7	7 7299	10,8176	15,2495	21,8731
8	7,2572	10,1526	14,3081	20,5175
9	6,8150	9,5304	13,4272	19,2491
10	6,4004	8,9472	12,6015	18,0601
13	5,3036	7,4040	10,4169	14,9144
16	4,3940	6,1242	8,6050	12,3054
19	3,6396	5,0629	7,1024	10,1418
22	3,0150	4,1840	5,8583	8,3503
25	2,4986	3,4575	4,8297	6,8692
28	2,0724	2,8579	3,9808	5,6468
31	1,7211	2,3636	3,2810	4,6392
34	1,4320	1,9568	2,7052	3,8100
37	1,1945	1,6227	2,2322	3,1289
40	1,0000	1,3490	1,8447	2,5709
43	—	1,1255	1,5283	2,1153
46	—	—	1,2705	1,7440
49	—	—	1,0607	1,4420
52	—	—	—	1,1972
55	—	—	—	1,0000

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

